

Naujienu Antroji Dalis

NR. 741

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XX METAI

ALGIS KIRŠINAS

Aštuntuosius "Metmenis" pasitinkant

(Gal ir propagandinis, bet didžiai rekomenduotinas straipsnis)

Jaunosios kartos žurnalo "Metmenys" aštuntasis numeris, išleistas šį rudenį atžymi jau penktuosius jos gyvavimo metus. Žvelgiant iš istorinės perspektyvos šis laiko tarpas gal ir nėra ilgas, tačiau žmogaus, o taipgi ir visuomenės (ypač uždaros jos grupės) amžiuje penkeri metai yra gana reikšmingas ir ilgas šuolis.

Pirmiausia penkmetis buvo reikšmingas ir "Metmenims". Daugiausia, galbūt, dėl paties išsilaikymo fakto. Gi "Metmenys", priešingai skeptikų (sudačiusių daugumą!) nuomonei, ne tik kad išsilaikė, bet, bent kokybiškai, tolydžio stiprėjo ir pelnytai išsikovojo visų pripažinimą, pasidarė būtinu ir nepakeičiamu mūsų kultūrinio gyvenimo rodikliu ir veidrodžiu.

Per penkeris savo gyvavimo metus "Metmenys" ne tik kad sutelkė aplink save didelį kūrybingų kultūrininkų būrį ir savo puslapiuose atskleidė jiems augimo ir brendimo bazę, bet taipgi savo subrandintais vaisiais maitino, ugdė ir stiprino naujus diegus ateinančioms dienoms. "Metmenų" netekimas šiandien jau daugeliui atvertų didžiulę ir sunkiai beužpildomą tuštumą jų dvasiniame pasaulyje.

Atidžiau sekęs "Metmenų" nueitą kelią skaitytojas negalėjo nepastebėti su kiekvienu numeriu ryškiau besiformuojančių šio žurnalo bruožų: liberalinės dvasios, avangardinio polėkio, atviros ir tiesios minties, nesibijant giliai paliesti mus visus varginančių sopulių, nesibijant paskelbti nemalonių tiesos, ar kiek rizikingesniais eksperimentais praplėsti mūsų kultūrinį horizontus.

"Metmenų" dvasinio veido išraiška priminė idomų, nuolat turtėjančių ir tvirtėjančių gyvą organizmą, o ne pomirtinę sustingusią kaukę.

Apimties ir formos atžvilgiu "Metmenys" stengėsi išlaikyti proporcingumą, harmoniją, balansą, atiduodami priklausomą duoklę kiekvienai svarbesnei meninio ar kultūrinio mūsų gyvenimo fazei. Sąmoningos šito balansavimo pastangos yra ryškios kiekviename sąsiuvinyje.

Literatūros srityje svarbiausiais "Metmenų" penkmečio gyvenimo laimėjimais skaityčiau: moderniosios lietuvių poezijos iškėlimą, jos naujųjų atstovų paskatinimą ir brandinimą, o taipgi pastangas ir laimėjimus kritikos dirvonoose.

Septyniuose "Metmenų" numeriuose poezijos davė daugiau negu tuzinas kūrėjų. Vyresniosios kartos poetų (Antano Gus-

taičio, Henriko Radausko) dalyvavimas be abejo daug prisidėjo šio žurnalo orumo ir svorio pabrėžime, tačiau mažiau jo veido išryškinime. Žurnalo dvasiai artimesni vidurinėsios kartos poetai (Julija Švabaitė, Henrikas Nagys, Balys Rukša, Vladas Šlaitas, Leonas Švedas), savo kūryba užsiangažavę žymiai prieš žurnalo pasirodymą, be abejo, turėjo daugiau ar mažiau įtakos į jo formavimąsi. Tačiau svarbiausiais "Metmenų" dvasios išreiškėjais reikėtų laikyti Algimanto Mackaus, Jono Meko ir Liūnės Sutemos poezijos ciklus (o taipgi Danguolės Marčinkutės, Jurgio Janavičiaus, Antano Škėmos, Rimo Vėžio eksperimentinius posmus). Jie, manyčiau, tiksliausiai nusako "Metmenų" apjungtos kartos vidinio pasaulio išraišką. Jų kūryba brendo po "Metmenų" sparnu, kada "Metmenys" augo jų kūryba besisotindami. Ne veltui ir publicistiniuose "Metmenų" pranokėjų straipsniuose šių autorių posmais iliustruojamos psichologinės generacijos nuotaikos ar idėjiniai siekimai.

"Metmenys", atrodo, yra pasistatę sau uždavinį su kiekvienu numeriu duoti išsamų bent vieno lietuvių rašytojo kūrybą nagrinėjančių straipsnį. Septyniuose sąsiuviniuose buvo aptarti septyni rašytojai (skliausteliuose duosiu vertintojų pavardes):

Kazys Binkis (Kostas Ostauskas), Antanas Škėma, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Jonas Mekas, Henrikas Radauskas (visų autorius Rimvydas Šilbajoris), Marius Katiliškis (Algirdas Titus Antanaitis) ir Vytautas Mačernis (Henrikas Nagys). Šalia to Birutė Pukelevičiūtė apibūdino lietuviškąjį išeivijos teatrą ir Jonas Velaikis pateikė išsamų straipsnį apie apraiškas Sovietų Lietuvos literatūroje. Buvo apžvelgta ispanų poezija (Birutė Ciplijauskaitė) ir Tomo Manno pasaulėžiūra (Jurgis Švedas).

Plačiau ar siauriau recenzuojamos buvo šios penkerių metų laikotarpyje išeivijoje išleistos knygos: Algimanto Mackaus "Jo yra žemė" (R. Šilbajoris), Vlodo Šlaito "Ant saulėgražos vamzdžio" (Zina Katiliškienė), Antano Škėmos "Čelesta" (A. Mackus), Henriko Nagio "Mėlynas sniegas" (Ilona Gražytė), Vitalijos Bogutaitės "Veidrodis jūros dugne" (T. Guopis), Antano Škėmos veikalai (V. A. Jonynas), Liūnės Sutemos "Nebėra nieko svetimo" (A. Mackus),

(Nukelta į 2 psl.)



MUZIKAS STASYS GAILEVIČIUS,
paminėjęs 60-tąjį gimtadienį.

PR. ALSĖNAS

Muz. St. Gailevičiui kapos metų sulaukus

Skaičiuojant žmonių metus ir minint jų sukaktis — būta daug ir įvairių nuomonių ir tai — netgi iš ypatingai garsių žmonių. Štai, pvz. V. Hugo, kalbėdamas apie tuos, kurie dar šia-pus pusamžio slenkščio, yra pasakęs: "Keturiasdešimt yra jaunystės senatvė, penkiasdešimt — senatvės jaunystė"...

O kas toliau? Kas yra šešiasdešimt? Senatvė?... A, senatvė?... Ir gerai, ir blogai, bet — ne tragiška. Kodėl? O gi, va:

Sokratas parašė veikalą Pan-Altenaicum būdamas 64 m. amžiaus, Pijus XI mirė 82 m. amžiaus, atrodęs tik pusės amžiaus, Popiežius Leonas XIII sulaukė 95 metų, turėdamas tvirtą galvosoną. Ciceronas, graikų filosofas, sulaukė 81 metų su plunksna rankoje, Goethe užbaigė rašyti "Faustą", turėdamas 81 metus, Einšteinas turėjo 71 metus, kada jis suformavo naują reliatyvybės teoriją. Toscanini — 83 metų amžiaus dar vadovavo NBC simfonijai, Hindenburgas — 67 metų būdamas dar sumušė caro armiją, Blucheris — 73 metų amžiaus prie Waterloo nugalėjo Napoleoną, o kur dar Churchillis, Adenaueris, Trumanas, Eisenhoweris (dar šiandien tebegyveną "seniai") ir eilė kitų?...

Taigi, ... Po tokios įžangos — primintina ir mūsiškiam muzikui Stasiui Gailevičiui, kad su savąja kapa metų, iš kurios jis 35-kerius atidarė vien tik muzikai, anaipol, nenusimintų, nes tai — tikrai dar nėra senatvė!

Torontiškiei lietuviui, jo dvigubos sukakties proga, lapkričio 14 d. prisikėlimo parapijos salėje suruošė jam pagerbimą. Čia truputis iš Sukaktuvinin-

ko biografijos.

St. Gailevičius gimė 1904 m. lapkričio 28 d. muziko šeimoje. Reikėtų dar priminti, kad ne tik jo tėvas, Emerikas Gailevičius, buvo muzikas, kompozitorius, tos srities pedagogas ir karinio orkestro kapelmeisteris, bet ir jo senelis buvo muzikos srities darbininkas - vargonininkas.

Stasys Gailevičius baigė Kauno konservatoriją ir tobulinosi muzikoj Paryžiuje. Nuo 1930 metų Kauno valstybiniame teatre tvarkė dramoje muzikinę dalį ir atkompanavo operoje. Lygiagrečiai jis bendradarbiavo Kauno radiofone, rašydamas muziką įvairiems radio vaidinimams. Vilniuje dirgavo operą Rigoletto (1942 m.).

1944 m. muz. St. Gailevičius pasitraukė Vokietijon. 1951 m. — atvyko į Montrealį Kanadoje. 1953 m. — persikėlė Torontan. Čia atidarė piano studiją ir pradėjo vadovauti reprezentaciniam Toronto lietuvių kolonijos chorui "Varpas".

Sukaktuvinininkas chorui parašė dainų — Jaunųjų ūkininkų dainos (išleista Kaune 1939 m.), solo dainos su pianinu, išleistos JAV 1947 metais.

Vokietijoje gyvendamas muz. St. Gailevičius, kaip akomponiatorius, su mūsiškiais solistais aplankė daugelį stovyklų. Špakenbergo stovykloj vedė chorą ir vargonininkavo bažnyčioj.

Emigravęs Kanadon, Montrealy suorganizavo lietuvių chorą, kuriam ir vadovavo ligi persikėliant į Torontą.

Sukaktuvinininko muzikinė veikla Toronte — ypatingai plati ir sudėtinga. Jis Toronte vadovauja chorui "Varpas", be to, var-

(Nukelta į 7 psl.)

AŠTUNTUOSIUS...

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

Pulgio Andriušio "Rojaus vartai" (J. Kaupas), Algimanto Mackaus "Neornamentuotos kalbos generacija ir Augintinjai" (A. J. Greimas), Vytauto Janavičiaus "Pakeliui į Atėnus" (Alina Staknienė) ir Juozo Kravickausko "Titnago ugnis" (Ilona Gražytė).

Nors čia suminėti vardai ir straipsniai dar neduoda pilno "Metmenų" kritikos vaizdo, nes ne kartą (ir gana išsamiai) buvo reaguota į ne lietuvių autorių ar ne lietuvių kalba išleistas knygas, buvo apžvelgiamas filmas (Jono Meko "Medžių šautuvai") ar plokštelės, aptariami kultūriniai sąjūdžiai, tačiau jau ir tai kas pasakyta neabejotinai parodo kokią milžinišką vėgą gerokai apleistose kritikos ir vertinimo srityje yra išvaręs "Metmenų" žurnalas. Į šį darbą "Metmenys" įtraukė ne vieną naują ir pajėgų talentą, pažvelgusi iš kito, ne įprastinio taško, prabilusį šviežiu, ne trafaretiniu žodžiu. Daugiau išgiline pastebėjimų, kad kalbama buvo daugiausia apie svarbesnius ar "Metmenų" kartai artimesnius kūrėjus bei kūrinius, tačiau tai dar nė kiek nesumažins atliktų darbų svorio nė svarbos.

Dailiojoje prozoje ar dramoje "Metmenų" arenoje pasireiškę vardai (išskyrus nebent Almėną) buvo girdėti gerokai prieš "Metmenims" pasirodant, tačiau ne vienu atveju ir jų kūrinių, dėl savo aštriau avangardinės nuotaikos ar pobūdžio vargu būtų suradę vietos kitoje lietuviškoje išėjimos periodikoje. Septyniuose "Metmenų" sąsiuvinuose skaitėme: R. Spalio ištrauką iš "Alma Mater", Kazio Kęstutėlio Almeno "Geltonas Būvikas", Mariaus Katiliškio "Žingsniai prie vandens" ir "Pilis naktį ir iš tolo", Juliaus Kaupo "Raketos virš sodo", Antano Skėmos "Kalėdų vaizdelis" ir Algirdo Landsbergio "Levo Bangžuvėno rinkiminė kompanija".

Reikšmingą įnašą "Metmenys" davė ir straipsniais kultūrinėje, mokslinėje, sociologinėje ar politinėje srityje. Suminėsiu tik stambesniųjų straipsnių autorius ir temas. Tačiau ir iš jų skaitytojas turės progos susidaryti pakankamą žurnalo apimtį vaizdą. Septyniuose numeriuose jau minėtomis temomis rašė: "Vytautas Doniela ("Moklas ir pasaulėžiūra", "Atviroji ir uždaroji dvasia"), Marija Gimbutienė (Baltų religija), Vytautas Kavolis (Kūrybiškumas istoriniu žvilgsniu, Komunizmas ir tautinis charakteris, Herzeija ir humanizmas), Vladas Krivickas (Tautiškumas šiandien ir vakar), Julius Kaupas (Pasaka ir realybė), Kostas Ostrauskas ir Juozas Pivorūnas (studijos apie M. K. Čiurlionį), Vincas Rastenis (Priverstinės revoliucijos padariniai Lietuvoje), Pranas Skardžius (Mūsų liaudies dainų kalbos dalykai), Vincas Trumpa (Intelektualinis baiktumas Sovietijoje ir Lietuvoje,

Ties kultūrinio palikimo problema, Tremtinys, pabėgėlis ir kraštas).

"Metmenų" požiūris į mums šiandien labiausiai rūpimus dalykus ne visada yra optimistiškas ir rožinė spalvomis dažytas. Kritiškesni Jono Meko, Algimanto Mackaus ar Sauliaus Šimoliūno pasisakymai jau ne kartą buvo diskutuoti mūsų spaudoje. Tačiau kritiškai pasisakyti nėra vien jaunesniajai kartai rezervuojama. Gerokai kritiški buvo ir vyresniosios kartos atstovai, atsakydami į "Metmenų" redaktorius anketą tema "Nepriklausoma Lietuva šiandieniniame požiūriu". Gi apklausinėtus buvo tikrai nemažas lietuviškos inteligentijos būrys, nes atsakymams sutalpinti buvo panaudoti net trys "Metmenų" sąsiuviniai.

Daug dėmesio "Metmenys" kreipia ir į iliustracinę pusę, kiekviename numeryje pateikdami pluoštus avangardinių mūsų dailininkų kūrinių nuotraukų. Išsamiau savąja kūryba reprezentavosi šie dailininkai: Algirdas Kurauskas, Jurgis Šapkus, Vytautas Virkau, Vytautas Ignas, Henrikas Salkauskas, Zibuntas Mikšys, Pranas Gailius, Antanas Mončys, Algirdas Šimkūnas, Elena Urbaitytė, Henrikas Blyskis, Antanas Brazdys ir Jurgis Račkus.

Apžvalginiai "Metmenų" skyriai (Laisvieji ir pavergtieji, Kultūriniai rūpesčiai, Lietuviškoje visuomenėje, Mokslo horizontai, Desertacijų santraukos ir kiti) užima didelę kiekvieno numerio dalį ir savyje kaupia daug svarbios, aktualios ir įdomios medžiagos. Iš daugiau šiuose skyriuose bendradarbiavusių minėtini: Jurgis Gimbutas, Karolis Druga, Julius Šmulskštys, Marija Gimbutienė, A. J. Greimas, Donatas Šatas, Jonas Puzinas, Kostas Ostrauskas, Vytautas Kavolis, Vincas Rastenis, Vincas Trumpa, Jonas Vėlaikis, Rimas Šilbajoris, Algirdas Landsbergis, Leonas Sabaliūnas, Vytautas Doniela, Zenonas Rekašius ir Romas Višulas.

Taip, per penkeris metus aštuoniuose dailiuose, patraukliai techniškai išleistuose tomeliuose "Metmenys" skaitytojui davė 1,400 psl. pulsuojančios, gyvos kūrybos, vertusios susižavėti, susimąstyti ar susirūpinti.

Po šios, kad ir nusitesusios, tačiau vos tik paviršiu nežymiai tepalietusios įžangos dėstymas, apžvalginuose rėmuose skaitytojui pristatant aštuntąjį "Metmenų" numerį bus trumpas.

Aštuntasis "Metmenų" sąsiuvinys yra dedikuotas prieš kelis mėnesius staigiai mirusiam bendradarbiui šviesiam rašytojui, kritikui ir visuomenininkui Dr. Julijui Kaupui — "trečiajam pasakų broliui". Šią dedikaciją išplečia velonies kolegės Mariaus Katiliškio įžanginis "Mums liko jo surašytos pasakos".

Originalios poezijos pluoštus šiam numeriui duoda: Jurgis Blekaitis, Henrikas Nagys ir Jurgis Janavičius. Apžvalginiam Zinos Katiliškienės straipsniui



Floridos Universiteto studentė Patricia Ann Stephenson mėgsta laiptoti. Jai pavyko išliuoti į uragano nulaužtą palmę. Josios draugui teko lipti dar aukščiau, kad galėtų nulaužtą medį ir ją nufotografuoti.

"Pokarinė vokiečių poezija" paliustruoti atspausdinta eilė charakteringų vertimų.

Kosto Ostrausko vienaveiksmis "Gyveno kartą senelis ir senelė" taipgi skirtas Juliaus Kaupo atminimui.

Pagrindinę duoklę kritikai atiduoda Rimvydas Šilbajoris, nagrinėjas Henriko Nagio poeziją dvidešimties puslapių straipsnyje "Šviesos versmų beiškant".

Vytautas Kavolis, kalbėdamas apie "šiandieninę pažangumo reikšmę", tarp kitko primena:

Ir geriau, kai iš kovos dėl nemylimo žmogaus teisių gimsta meilė žmogui, negu kai iš meilės visiems uždegami laužai kam ir suorganizuojamas boikotas jų minintis. (39).

Vincas Trumpa pateikia "Svarstymus apie XIX amžių Lietuvoje", kurie turėtų būti išsamesnės studijos pradžia.

Apžvalginėje dalyje yra pristatomi ar nagrinėjami šie veikalai: Vytauto Kavolio "Žmogaus genėzė — Psichologinė Vinco Kudirkos studija" (A. J. Greimas), Prof. Jurgio Baltrušaitio meno istorijos veikalai (P. Rėklaitis, Mariaus Katiliškio "Sventadienis už miesto" (V. A. Jonynas), Julijos Švabaitės "Vynuogės ir kaktusai" (Zina Katiliškienė), Leono Švedo "Sugrįžimai į Sodomą ir Gomorą" (Ilona Gražytė), Henrikas Radauskas savo taikloje "Pasakoje apie milžinišką nykštuką" nuvainikuoja pernelyg aukštai vakarietiškoje spaudoje iškeltą jauno sovietinio poeto Jevtušenkos kūrybą.

Numeris užbaigiamas atsakymais į jaunesniųjų visuomenininkų anketą, kurioje dalyvauja: Algirdas Budreckas, Juozas Miklovas, Zenonas Rekašius, Leonas Sabaliūnas, Donatas Šatas ir Jonas Valaitis. Numeris iliustruotas Algirdo Kurausko ir Zibunto Mikšio darbais bei

Kosto Ostrausko "Pypkės" pastatymo Čikagoje nuotraukomis.

Aštuntojo "Metmenų" numerio tūris — 168 puslapiai, kaina \$1.50. Užsisakyti galima pas administratorių: Ramojus Vaitys, 615 Hinman Ave., Evanston, Ill. (Beje, keturių numerių prenumerata kainuoja \$5.00. Manau, kad perskaitęs šį straipsnelį ne vienas skaitytojas susidomės ir norės gauti ir ankstyvesnius "Metmenų" numerius. Ne visus juos begaus, nes kai kurių laidos yra išsisėmusios, tačiau — bandyti, žinoma, galima, tuo pačiu administratoriaus adresu).

Lietuviškosios periodikos padėtis išėjimoje šiandien yra sunkesnė negu bet kada. Ji nėra lengva net ir laikraščiams jau senokai išpilietuosiems ir susidariusiems patogiam ir pastoviam skaitytojų tinklams, žymiai blogesnė kultūriniam žurnalams, vos spėjusiems laimėti pirmąsias pripažinimo kovas. Tokioje padėtyje yra "Metmenys". Didelis visuomenės susidomėjimas pasireiškia prenumeravimu užtikrintų jų pasirodymą ir sureguliuotų periodinių leidimų. Gi to jie neabejotinai nuspelno.

Būtų pats laikas į "Metmenis" atkreipti dėmesį ir kultūrinės premijos skirstančioms komisijoms, nes šio žurnalo išvartyta vėgą kultūrinėje srityje yra aiški ir gyvybiniai svarbi.

ILLINOIS MEDICAL BOOK CO.
We feature excellent medical books for your every need. Internationally known authors. Superb service.
215 W. CHICAGO AVENUE
Phone 664-5252

CHICAGO'S SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARZAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PSICHOLOGIJOS PATARĖJAS

Paremtas pedagogų psichologų mokslinių tyrinėjimų duomenimis
Redaguoja Med. Daktaras Jonas Adomavičius,
Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugijos, Inc. — Alvudo atstovas

NENATŪRALŪS VARŽTAI — NEPAKLUSNUMO ŠAKNYS

Klinikinis psichologas prof. Albinas Liaugminas, Ph. D., Chicago, Ill.
(Alvudo Kultūrinio Penktadienio paskaitos dalies santrauka)

Nepaklusnumas yra priemonė išsilaisvinimui iš
nenatūralių varžtų.

Psichologinė tiesa

Dabar aiškėja vaiko nepaklusnumo tikslas. Vaikas nori prašiskinti kelią savai buičiai ir raidai: kad ji jam būtų užtikrinta, kad jis turėtų saugumą, kad socialinis veiksnys būtų jį atkreiptas, kad vaikas galėtų augti. Žmogus yra socialinis gyvis, todėl socialinis veiksnys yra nepaprastai svarbus. Socialiniai įstatymai yra kartais stipresni nei rašytieji. Pvz., jei kas duotų 100 dolerių ir saktų: perėik per pilną pažįstamų žmonių gatvę Čichagoj, apsirėngęs raudonu švarku ir tokiom kelnėm, kurių viena pusė žalia, kita — mėlyna, jūs niekad to daryt nesuliktumėte tame mieste, kur daugelis jus pažįsta. Moterys, neturėdamos naujos skrybėlės — nedrįsta eiti bažnyčion. Mes visi norime būti kitų pripažinti, kad jautumėmės visuomenės dalimi. Juo labiau tai nori bręstantis vaikas.

Reikiamai vesk vaiką —
kitaip jis iškryps

Vaikas nori užsitikrinti savai raidai palankesnių sąlygų. Jei jis jaučia, kad jo nemyli, kad mažai jį kreipia dėmesio, tai jis naudoja dėmesio atkreipimo mechanizmą. Jei ir to neužtenka, tai jis stengiasi užvaldyti kitus, darytis perdideliu individualistu. Tuo būdu jis stengiasi įsigyti pats saugumo, jei jis jo neturi iš aplinkumos. Jis tariasi pats save apsaugosiąs. Žinoma, jis perjaunas tai atlikti, — iš čia kyla jo elgesio klaidos — nepaklusnumas.

Nepaklusnumo šalinimo
priemonės

Kiekviena vaiko yda, jei ji ne fizinė, yra ne vien nuo jo vieno priklausoma. Kai tik vaikas turi kokią sunkenybę, tai joje visada yra įveltas trikampis. Tą trikampį sudaro tėvas, motina ir vaikas. Ieškodamas vaiko ydų šaknų, studijuok tą trikampį. Dažnai tenka nuo tų vyresnių taškų pradėti. Jei jų nepataisysi — vaikui nieko nepadėsi. Nors laikinai ir pagerinsi, bet jei vyresniųjų neištiesinsi — vaikas ryt vėl toks pat neklaūzada bus. Taigi, to trikampio atmosferos gerinimas ir yra pirmoji priemonė vaiko nepaklusnumo šalinimui.

Tik sveikoj šeimoj gali
tarpti sveikas vaikas

Šeimos atmosfera gali būti darni, pozityvi, vaiką veikianti konstruktyviai — uždeganciai, optimistiškai. Vaikas turi turėti tinkamą vietą šeimoj, nors tas ir sunkiai duotūsi suderinti. Vaikas turi būti mylimas tikra meile ir turi būti laikomas kietesnėse, pastovesnėse rankose.

Zodžiu, tėvai turi būti visapusiškai sveiki, kad pajęgtų šitą reikalavimą išpildyti. Suaugusiojo nesubrendimo žala tegul nušviečia šitoks gyvenimiškas pavyzdys. Visi žinom, kaip mes kultūringuose parengimuose rūkom. Kartais per dūmus net programos pildytojus ant scenos menkai įžiūrėti begalim. Į mus nusižiūrėję rūko jaunuoliai, — tai visai natūrali pasėka mūsų nesubrendimo. Bet štai mes ateinam jaunuoliams su pamokslu. Tūlas inžinierius, lietuvių bendruomenės veikėjas, ima barti Jaunimo Centre rūkančių jaunuolių būrį: girdi, jūs šioke ir tokie, — meskit rūkė arba lauk iš Jaunimo Centro. O jaunuolių atstovas atkerta: — Pirmą išvark mano mamą ir tėtę ten salėj berūkančius, tada mūsų nereikės vart — mes nerūkysime, nes jiedu mane išmokė taip elgtis.

Tikrai — pirma turi subręsti

tėvai, — tada brandžiai augt mūsų vaikai. Neverskim visko ant nežinojimo. Auklėjimo žinios ir auklėtojų visapusiška sveikata — kūnu, protu ir ypač jausmais susibalansavimas yra niekuo nepakeičiamas būtinumas, norint užauginti pilnutiniai sveiką vaiką.

Trejopai galima vaiko
nepaklusnumą išgyvendinti

Vaikui reikalinga meilė. Bet ir saugumas jam yra reikalingas. Jei vienas iš tėvų yra mažai reiškiantis asmuo šeimoj, tai vaikas susidės su stipresniu. Kodėl?

— Jei vaikui reikės, pvz., kokio žaisliuko ir motina šeimoj dominuos, tai vaikas tėvo, kaip silpnėsio asmens, neklausys. Mat, tėvui net ir pažadėjus nupirkti žaisliuką, vaikas jo negaus motinai užprotestavus ir reikalaujant virtuvės rakandus vjetoj žaislo nupirkt. Tėvelis lieka tuo būdu nuginkluotas, tai ir vaikui nėra kuo su silpnėniu susidėti. Vaikas pasidaro stipresniojo draugas, nes pastarasis jam duoda stipresnę užuovėją.

Dar yra ir kitų veiksmų, kodėl vaikas laikos vieno ar kito vyresniojo. Susumuojant reikia pasakyti, kad trejopai galima vaiko nepaklusnumą išgyvendinti.

1. Šeimos sveikėjimas, — joje nepalankios atmosferos pašalinimas.

2. Vengimas grynai technišku klaidų auklėjime, — pačiuose įsakymuose ir veikime į vaiką.

3. Ypatingas su vaiku apsiėjimas, jo gydymas, patarimo — gydymo klinikos.

Šeimoje neturi būti prieštaraujančių įsakymų; vaikas turi patirti meilės — bet tikros, o ne tariamos: tos tikros jam niekad nebus perdaug. Vaikas dar turi jaust saugumą — suaugusieji turi būt tiek subrendę ir apsišvietę, kad pajęgtų teisingai vertinti vaiko elgesį. Dar svarbu išvengti grynai technišku klaidų vaiko auklėjime.

Pasiskaityti: Prof. A. Liaugminas, Ph. D.: Neklusnus vaikas, Alvudo leidinys Nr. 2.

Logiškas išsikalbėjimas

Tėvas. — Bėk, Antaneli, į garažą ir atnešk man kopėčiukas, noriu didžiojo laikrodžio rankenas pavaryti. Vėluojasi dviem minutėmis.

Sūnelis. — Bereikalingas žygis, tėve. Kol nueisiu, kol parėisiu, tos dvi minutės bus jau praėjusios.

Pamėgdžiojimas

— Kokį juokingą sūnį laikai! — linksmi pasakė kaimynė Antosė kaimynei Bronisei. — Svetimiems jis perdaug švelnus, o ant namiškių urzgia! — Deja, tikrai tiesa. Pamėgdžioja mano vyrą, — paaiškino Bronisė.

SIUNTINIAI — DOVANOS I SSSR

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(Licensed by Vneshposyltorg)

EXEKUTYVIS OFISAS

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York. — Tel. IN 7-5522



Firma atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. po piet.

DĖMESIO!

Pranešame, kad pagal naują susitarimą tarp Vneshposyltorg Maskvoje ir Package Express jau dabar galite siųsti savo gimimams ir draugams siuntinius į SSSR, jie nieko neturės primokėti gaudami įvairiausių produktų siuntinius - dovanas, kurie bus sudaryti iš SSSR gamintų pirmos rūšies produktų.

Čia nurodytos kainos yra Visos išlaidos produktams parinkti ir jiems nusiųsti į bet kuria SSSR dalį.

Užsakyti siuntiniai sudaromi Maskvoje, Odesoje ir Rygoje.

Siuntiniai bus iteikti gavėjui po 10-20 dienų užsakymui atėjus į Maskvą.

Siuntiniam galima užsakyti ir delikatesus tarpe jų — juodąją irką, vėžių konservus, šprotus, saldainius ir kitus.

Siuntėjas gali siųsti dovaninių siuntinių kiek nori. Yra ir paruošti, standartiniai siuntiniai, arba galite pasirinkti produktus patys iš katalogo.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLECKER STREET	—	RE 2-7476
COHOES, N. Y.	13 SARGENT STREET	—	FE 7-2727
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TIGHMAN STREET	—	HE 5-0415
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	BA 5-4210
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE,	—	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980

Reikalaukite mūsų naujų katalogų sovietiniams produktams.

Dovanų pristatymas ir apsauga garantuojama.



Lietuvon 1935 metais parvažiaavę amerikiečiai Augustai kartu su draugais ir giminėmis. Iš kairės į dešinę matome Jacky Sondecką, Kostą Augustą, velionį menininką Paulių Augių, Juliją Augustienę ir žurnalistą Juozą Fronskų. Nepriklausomos Lietuvos laikais Amerikos lietuviai galėdavo laisvai parvažiuoti į Lietuvą, pasisvečiuoti ir vėl išvažiuoti. Rusams okupavus Lietuvą, tikrai rotas Amerikos lietuvius turi progos nuvažiuoti į Vilnių, o ir parvažiaavę visą laiką palydovų sekamas.

ZANAVYKŲ KLUBAS

VASARIO 16 GIMNAZIJA

Atsakymas tik po trijų mėnesių!..

(PLB Vokietijos Krašto Valdyba "Naujienose" 1964 m. spalio mėn. 19 d. "atsakė" į Zanavykų Klubo kritiką, "Naujienose" liepos mėn. 18 d.)

Vokietijos Krašto Valdyba — pirmininkas kun. dr. Jonas Aviža, Müncheno lietuvių kapelionas; vicepirmininkas kun. Bronius Liubinas, laikinai einąs gimnazijos direktoriaus pareigas, nariai: p. p. A. Mariūnas, J. Valiūnas, Gailius — savo rašte nesugriama nei vieno Z. K. tvirtinimo (jie buvo paremti pačių kunigų Avižos-Liubino pranešimais Tarybos posėdžiuose 1964 m. balandžio mėn. 4-5 d.), visur, arba teikia netikras žinias, arba išsisukinėja, temdindami tikrąją Gimnazijos padėtį, o neturėdami argumentų atremti gale savo straipsnio rašo: "kad tokiu būdu sąmoningai ar ne įsijungia į lietuvių priešų akciją, kuriems Vasario 16 gimnazija nedvejotinai yra nepakeičiui, ir kurie labai džiaugtųsi, kad ji būtų sugriauta savųjų rankomis".

Tai yra lengviausia pasakyti — dirbti priešų darbą — kai neturi nieko esminio pasakyti; o gal tuo kas nors ir patikėjo?.. Nekvalifikuojant čia tokių argumentų padorumo (grįšime gale), tenka tačiau atitaisyti tų vadovų raštų klaidas ir neteisingus aiškinimus.

Todėl iš eilės:

1. Nuosavybės klausimas (P. L. B. rašto punktas 1). "Buvusiam PLB Krašto Valdybos pirmininkui Jz. Rugieniui" joks "atsakingas ministerijos (vokiečių) pareigūnas nėra pareiškęs, kad tokia parama (500,000 DM. Z. K.) po 8 metų gali būti visiškai nurašyta, jei per tą laiką nepasikeis namų paskirtis", kaip dabar rašo Valdyba.

Visai suprantama, kad joks asmuo (ypatingai dar vokiečių ministerijos valdininkas) negali

duoti pažadų 8 metus pirmyn, kai niekas negali žinoti, kokios bus tuomet sąlygos. Gal nebus nei to "atsakingo pareigūno" ir gal bus net visai kita politinė situacija. Todėl netenka pasiklianti kokiais nors pareiškimais (kurių p. Rugienius nežino), bet remtis tuo, kas yra įrašyta į nuosavybės knygas. O nuosavybės knygoje (Grundbuch) yra įrašyta 500,000 DM benuošimtinė paskola (Zinsenlose Darlehen) ir 30,000 DM anksčiau Valdybos užtraukta paskola. Benuošimtinė paskola nėra dovana. Abiejų paskolų yra surašytos smulkios sąlygos. Be kitų sąlygų — paskola duodama mokyklos reikalui, — jei mokyklos nebus, tos sąlygos bus pakeistos ir taip, kaip kreditorius norės, bet ne taip, kaip norės, arba kaip dabar rašo Valdyba, kad toji 500,000 DM paskola gali "virsti ilgalaikė paskola" arba "negražinama parama". Tokiu būdu gimnazijos turtas yra šiandien apsunkintas 530,000 DM suma. O be to, Valdyba šiandien dar turi skolos 45,000 DM gimnazijos išlaikymui (juos paėmė iš leistų statybai sumų).

Todėl Valdybos rašte reiškiamam džiaugsmui, kad mūsų gimnazijos namas yra mūsų namas, mūsų savastis, o latvių — vokiečių savastis, yra mažai pagrindo. Bet užuof Valdyba rašius pro šalį, būtų geriausiai, kad ji paskelbtų iš minėtų knygų tikrus autentiškus išrašus (vokiečių kalba), tai visi pamatys tikrąją padėtį. Turto tvarkyti negalima einant kuriais nors pareiškimais (jei tokie ir būtų) arba spėliojimais, bet tikrais turtui tvarkyti priimtais teisiškais dokumentais.

Z. K. minėjo, kad gimnazijai

parinkta vieta visai netikusi, kad pirkto iš agento apsunkintą turtą ir dėl to turėjo ne vieną desėtką tūkstančių DM nuostolių ir kad tos vietos pasirinkimo iniciatorius buvo kun. tėv. Bernatonis. Šiandien jau savo rašte pati Valdyba sako: "O artimas miestas (gimnazijos) yra Mannheimas, kuris globoja Klaipėdos vokiečius, tad lietuviams čia jau sunku ką nors laimėti". Išties, minint šiemet Vasario 16 šventę Manneime, Klaipėdos vokiečiai atsisakė joje dalyvauti, kol minėjimo rengėjai nepaskelbė atsisakymą pretenzijų į Klaipėdos kraštą. Galų gale prisipajūstama, kad ir politikos požiūriu Hüttenfeldas vieta nenaudinga lietuviams. O Balfio pirmininkas anuo metu sakė, kad geriau išsizadėti įmokėtų 50,000 DM, negu į netinkamą vietą kišti pusę milijono!

Suprantama, atsisakyti dabar nuo tos vietos yra jau pervėlu, tačiau šios vietos iniciatorius (didžiausias kaltininkas) už tas ar jo paties, ar už jo draugų iniciatyvą — nesuprantančių tikrų reikalų — garbinimas spaudoje už tuos "nuopelnus", — Pvz. "Draugas" 1964 m. spalio mėn. 1 d., Kanados "Žiburiai" 1964 m. X. 8, "Elta" ir kitur sako: "Daugiausia jo (Bernatonio) pastangomis yra nupirkti Vasario 16 pastatai Hüttenfelde. Tėvas Bernatonis gimnazijos ateitimi ir dabar nuolat rūpinasi, eidamas jos švietimo Komisijos pirmininko pareigas". Pati Valdyba apie latvių gimnazijos pašalpas rašo: "pagrindines sumas latviai gauna iš Krašto vyriausybės, miesto savivaldybės ir evangelikų organizacijų. Iš Federalinės Vokietijos Vyriausybės jie negauna daugiau už lietuvius".

Taigi, jei Bernatonis nebūtų išpiršęs tų nepalankių vietą, tai ir mes, kaip ir latviai, galėtume gauti pašalpos iš palankaus miesto Savivaldybės... Latviai gauna ir iš vokiečių evangelikų, o kodėl mūsų du kunigai — vadovai tiek negali gauti iš katalikų?! Baden Würtenbergo ir vyriausybė yra katalikiška...

(Palankesnėje vietoje esant, šiandien nebūtų reikėję 45 tūkstančių imti iš statybos sumų).

Nurodytoji spauda apie Bernatonį toje pat vietoje dar rašo: "Veiklusis kunigas kapucinas yra gimęs 1914 m: Jiezno apylinkė. Gimnaziją baigė Plungėje, teologiją studijavo (Z. K.) Mūnsteryje, Vakarų Vokietijoje. Kunigu išvestas 1943 m. Nuo 1950 m. yra vyriausias lietuvių tremtinių sielovados tvarkytojas Vokietijoje". Manome, kad jau vien iš to, kas pasakyta, neliečiant kun. tėvo Bernatonio kitų darbų — lietuviams būtų daug naudingiau, jei jis nebūtų buvęs toks veiklus!..

Nėra tiek svarbu, kaip Bernatonis yra baigęs Plungėje gimnaziją, ar — kaip skelbėsi — yra išlaikęs eksternu prie švietimo Komisijos brandos atestato egzaminus (mūsų žiniomis, Plungėje Valstybinės 8 klasių gimnazijos nebuvo), tačiau svarbu, kad jis, nebaigęs universiteto, imasi — vėl savo veiklumu — citi Gimnazijos direktoriaus pareigas. Tai, neabejotinai, būtų daug geriau, jei kunigas kapucinas savo visuomeninę veiklą visai nutrauktų, o pasilikytų tik kapucino vienuolio stone, dėl kurio mes neturime pareigos pasisakyti. Toji Bernatonio pasirinktoji vieta neša ne tik aiškius medžiaginius nuostolius, bet kol yra vokiečių grupių, keliančių į Lietuvą pretenzijų, joje vystysis — atitinkamai politinei situacijai — lietuviams nepalankumas, kurio pasekmių šiandien negalime numatyti. (Pereitas

GRAMERCY SHIPPING COMPANY

Isteigta 1945

TURINTI VNESPOSYLTORG LEIDIMĄ

PARDUOTI MAISTO IR DOVANŲ SIUNTINIUS IŠ SANDELIŲ ESANČIŲ USSR.

Vidutinės kainos. Pristatymas 3-4 savaitės. Jokio maito.

GAVIMAS PAKVITUOJAMAS. PILNAI GARANTUOTA

MASKOVICH 4 vietų automobilis, 45 H.P. — \$1626.03

ZAPAROZETS 4 vietų automobilis 27 H.P. — \$1064.00

Motociklas PLANETA — dvi sėdynės, — \$351.38

Saldytuvas OKA (125 ltr.) — \$179.66

Didelis pasirinkimas puikių dovanų.

Įvairių rūšių gardaus maisto siuntiniai.

GR 23 — Economy Giant \$21.00

11 sv. kvietinių miltų, 11 sv. ryžių, 5½ sv. taukų, 2.3 sv. degintų kavos pupelių, 400 grm. daržovių alyvos.

GR 31 — Housewives Choice \$26.77

11 sv. kvietinių miltų, 11 sv. ryžių, 4.6 sv. gabalinio cukraus, 5.6 sv. olandiško sūrio, 1.4 sv. puikiausios rūšies arbatos.

Telefonuokite arba rašykite angliškai ar lietuviškai ir gausite pilną katalogą.

PINIGAI Į U.S.S.R.

PILNAI GARANTUOTA.

Turi Bankų Departamento (N. J.) leidimą ir apdrausta iki \$20,000.00.

PILNAI ISMOKAMA. JOKIŲ ATSKAITYMŲ.

Pasirašyti kvitai. Iteikiama per 2 savaites.

Nuo 1946 Tiesioginis Bank For Foreign Trade.

Maskvoje agentas.

Vertė 9 Rubliai už \$10.00

Persuntimas iki \$30.00—\$2.75 virš \$30.00 — 10%

GRAMERCY SHIPPING CO.

118 E. 28 St.

New York, N. Y.

Tel. MU 9-0598

Atidaryta 9—5:30, šešt. 9—1

GRAMERCY SHIPPING INC.

744 Broad Street, Newark, N. J.

Vasario minėjimas tą aiškiai parodė).

2. **Gimnazijos vadovybė ir mokomasis personalas** (Valdybos pkt. 2). Skaitant šį Valdybos išdėstytą punktą išsina, kad viskas kuo geriausia — direktorius kun. Liubinas cenzuotas, net baigęs "licencijato laipsniu du fakultetus", visi mokytojai patvirtinti priežiūros organų, reiškia — viskas gerai!... Tačiau... kun. dr. J. Aviža, Valdybos pirmininkas, darydamas pranešimą PLB Vokietijos Krašto Tarybai 1964 m. bal. mėn. 4—5 d. gimnazijos reikalui, šitaip sakė: "Teisingai Pabėgėlių Ministerijos Viceministeris atkreipė KV pirmininko (dr. Avižos) dėmesį į būtiną mokojo personalo pagerinimą, nes, be to, kaip sako viceministeris, mūsų gimnazijos egzistencija netenka prasmės. Tą patį kartoja gimnazijos direktoriui Schulamto aukšti ir kompetentingi pareigūnai Karlsruhe (žiūr. Krašto Valdybos Informacijos Nr. 3/4, 1964. IV. 20).

Kada buvo pranešta teisingai, ar balandžio mėn. dr. Avižos, ar dabar Valdybos — atrodo netenka aiškinti!...

Toliau: "Direktoriaus ieškojo Europoje ir užjūriuose Krašto

Valdybos pirmininkai Iz. Rugienius ir dr. J. Aviža, o taip pat švietimo Komisijos pirmininkas tėv. Bernatonis, tačiau be pasekmių" — rašo Krašto Valdyba dabar.

O iš tikrųjų: Pirmininkaujant Iz. Rugieniui Valdyba visais balsais (ir Liubino) nutarė kviesti direktorium dr. K. Čeginską iš Švedijos (Upsala) ir jis sutiko. Bet atvažiavus jam į Hüttenfeldą buvo jam pasiūlyta tartis su kun. Liubinu dėl vicedirektoriaus vietos, nesant kun. Liubinui net gimnazijos direktorium! Čeginskas nesutiko priimti vicedirektoriaus pareigų ir išvažiavo atgal! Buvo ir kitas kandidatas, bet ir jam buvo užkirstas kelias. (Nors Liubinui yra pavesta laikinai, kol suras eiti direktoriaus pareigas, bet jis pasirašinėja dabar visur tikruoju direktorium. (Kito direktoriaus "nesurado").

Taip buvo "ieškomi" ir "nesurandami" direktoriai. Ir čia turėtų būti patikrinti Valdybos nutarimų protokolai (dokumentai), tai nereikėtų rašinėti pro šalį...

Krašto Valdyba laikosi nuomonės, kad mokslo lygio kėlimas negali būti sutapatintas su dirbančių mokytojų atleidimu ir kad mokiniai vistiek paruošiami "sunkiems abitūros egzaminams", rašo toliau Valdyba. Bet, kaip buvo minėta, priežiūros organai įspėja, kad be kvalifikuotų mokytojų gimnazija nustos "prasmės", o kai ji nustos prasmės (užsidarys), tas paskolų atlyginimas, savaime, žymiai pasunkės, nes neatatiks jau paskolų duotoms sąlygoms.

Kun. Liubinas baigęs du fakultetus, bet kokius, Valdyba nepasako. Žinoma, kad kun. Liubinas ėjo mokslus jėzuitų mokykloje — Gregorianume Romoje. Tikėjime, kad jis turi jos baigimo licenciją, dviejų gregorijanumo skyrių (ar dalykų), bet tas nėra lygu dviem universiteto fakultetam 8—10 metų studijoms... Tačiau ši mokykla nėra pripažinta lygia vokiečių universitetams ir todėl kun. Liubino išėiti religijos mokslai toli gražu neprilygsta vokiečių gimnazijos direktoriaus reikalaujamiems mokslams su pedagoginiais dalykais, mokytojavimo stažu ir administracijos patyrimais. Kad kun. Liubino administracinis patyrimas yra labai menkas, tai mes minėjome jau pereitą kartą, kai jis, išvažiavęs į Ameriką, paliko savo pavaduotoju asmenį — tėvą Bernatonį — dar mokesnių kvalifikaciją, bet ne inspektorių ar kurį vyresnį mokytoją.

Be to, giriamasi paruošimu mokinių "sunkiems abitūros egzaminams". Taigi ir vėl — iš tų 5 išlaikusių du sėdėjo po du metus, viena net tris metus ir tik du po metus. Ir dar be to, prieš egzaminus, kun. Liubinas ir vėl be mokytojų žinios (ar tai administratoriaus gabumai?) nuvežė tuos visus penkis mokinius į vokiečių gimnaziją patikrinti jų pakankamą egzaminams pasiruošimą. Žinoma, patikrinti žinių negalėjo, bet tuo



SLA NAMAS ATLANTIC CITY PAJURYJE

Paveiksle matome naują SLA Poilsio namą, esantį garsiam Atlantic City kurorte, 135 State Avenue, visai netoli paties pajūrio ir maudymosi vietų. Praeitą pavasarį jis jau buvo atidarytas ir didokai skaičius SLA narių ten praleido atostogas. Šiame name gali apsistoti šeimos, pavieniai asmenys ir organizacijos. Ten galima šaukti suvažiavimus. Visi namo kambariai gerai įrengti, kiekvienas turi atskirą maudynę ir visus patogumus. Kas norės ateinančiais metais praleisti atostogas SLA Poilsio name, tai turi iš anksto užsisakyti vietą, parašant laišką SLA sekretorei Br. Pivariūnienei.

buvo ruošiamą dirva egzaminams išlaikyti.

Priėmus į gimnaziją dr. J. Grinių ir Lenertą cenzuotų mokytojų skaičius su aukštu mokslu padidėjo iki 4 (neskaitant kapeliono). P. Lenartas dar neturi aukštojo mokslo mokytojo cenzo, nes dar neatlikęs reikalaujamo stažo ir egzaminų. Mokytojų cenzu vyr. mokytojų įstaiga netvirtina — ji tik neprotestuoja ir toleruoja becenzius mokytojus, kai kitokių trūksta. Faktas, kad ir p. Gailiui priežiūros įstaiga leido eiti direktoriaus pareigas, neturinėdam universiteto diplomo, bet tuo visai nereikškė, kad jam pripažino cenzą. Taip ir su Liubinu. Ir čia reiktų patikrinti tekstus tų "patvirtinimų", apie kuriuos kalba Valdyba.

(Bus daugiau)

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Apreiškimas nėra tas pats ką stebuklas

Varšuvos lenkai iš savo gombulkinio komunizmo šitaip juokiasi:

"Jei šiandien ateitų Kristus į kompartijos centro komiteto posėdį ir ten įtikinančiai nurodytų tikrą kelią į dabartinių sunkenybių išsprendimą, tai būtų vadinama apreiškimu, bet jei kompartijos centro komitetas pats tokį kelią atrastų, tai būtų stebuklas."

Anglų kalba

Naujas ateivis giriasi, kaip jis amerikiečius sužavėjęs savo pasakojimais iš praeitojo karo pergyvenimų.

— Ar neturėjai sunkumų su anglų kalba? — paklausė vienas iš klausytojų.

— Aš tai ne, bet amerikiečiai turėjo, — atsakė pasakotojas.

OLANDIŠKAS SILKES

GALIMA GAUTI PLASTIKOS BAČKUTĖSE



Dabar galite gauti žinomą Olandišką Silkių gražiose plastikos bačkutėse — patogus indas, kurį vėliau galite naudoti įvairiems tikslams.

Viduje yra tokios pačios skanios olandiškos silkės, kurios jums patiko medinėse bačkutėse, aukščiausios kokybės, visuo-met geros... extra šviežios, nes jos susūdomos ten pat jūroje tikrai išimtos iš tinklo. Be to plastikos bačkutėje rasite surašytus būdus, kaip pasigaminti skanius silkių patiekalus, kuriuos jūs tikriausiai norėsite išbandyti.

Jūs galite parkti tikrų olandiškų silkių plastikos bačkutėse po 4 svarus arba po 9 svarus medinėse bačkutėse. Jų gausite beveik visose maisto krautu-vėse. Krautuvės norinčios šių silkių gauti, kreipiasi žemiau nurodytais adresais.

NOON HOUR FOOD PROD. INC.

652 West Randolph Street
Chicago 6, Illinois

BOOTH FISHERIES CORP.

2617 West Madison Street
Chicago 12, Illinois

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.



Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAI

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

JONAS AUGUSTAITIS ATOSTOGŲ STEBĖJIMAI

(Skaityta Zanavykų Klube Muenchene)

(Tęsinys)

Varpų garsai

Po dienos saulės kaitros ir stipresnio jūros vandens veikimo naktimis prie praviro lango ir švelnaus jūros ošimo miegasi gerai... Bet besivintant, lygtai 6 val. ryto, pradeda skambinti paraprijos bažnyčios varpai ir kelti žmones iš miego. Pirmia skambina storian ir garsiai, tuoj po to ploniau ir kiek silpniau, bet abu kartu ilgokai... Jei ir norėtum jų negirdėti, bet jie garsai neleidžia. Nekantriai lauki nutilstant ir apsvirtęs ant kito šono stengiesi užmigti, papildyti nutrauktą miegą, bet nevisada pasiseka... Tai senos religinės tradicijos netik čia, bet ir kitur, ir jas nelengva pakeisti, nors Gerialės vasarotojų (o gal ir gyventojų) interesai priešingi tokiems skambinimams.

Italija katalikų kraštas ir religinių tradicijų šalininkė, nežinotum tu 25% komunistų balsuotojų, kurie nesižavi nei religija nei jos formomis bei tradicijomis. Visokie pakeitimai čia gana sunkiai su dideliais pasipriešinimais. Nors šiam mažam reikškimui palyginti būtų perdidelis pavyzdys antros Vatikano santarybos diskusijos. Tačiau ir jų eiga parodo reformų — ir reikalingų reformų — reikalingumą, ir jų priėmimų sukumus. Pvz., kardinolai bei vyskupai (Vokietijos, Olandijos, Belgijos, Prancūzijos, Kanados...) aukštesniosios kultūros bei mišrios religijos (protestantų su katalikais) kraštų, sudarė santaryboje liberališkesniąją grupę, prieš Romos kuriją, Ispanijos, Brazilijos ir kitų kraštų konservatorius. Labai konservatyviškų pažiūrų pasirodė Lenkijos primatas kardinolas Višinskis, kurio pažiūroms nepritaria daugumas santarybos narių!..

Čerialės parapriją sudaro miestelis su 3,000 gyventojų. Juos aptarnauja trys kunigai, — klebonas su dviem kapelionais. Bažnyčia, romėnų stiliaus, statyta prieš keletą šimtų metų, gausiai dekoruota freskomis ir paveikslais; didžiuliai klebonijos namai prieš bažnyčią su sodu, kuriame auga apelsinų medžiai, aplipę vaisiais... Bažnyčia ir klebonijos namai statyti dar tada, kada Čerialė buvo mažas žuvininkų miestelis...

Minėjimas

Čerialėje gimęs kunigas kapucinas rugsėjo mėn. 27 d. Miramare viešbučio valgykloje paminėjo savo 25 metų kunigavimo sukaktį. Dalyvavo 56 asmenys. Stalo gale (pirmoje vietoje) atsistojęs solenizantas pasveikino susirinkusius ir palinkėjo gero apetito. Pietūs prasidėjo 13 val. Šalia jo, kairėje, sėdėjo pasaulietis inteligentas, dešinėje — praščiokėlis. Toliau

iš abiejų pusių, susimaišydami su pasauliečiais sėdėjo trys paraprijos kunigai ir dar trys kunigai kapucinais. Nedalyvavo niekas iš vietos administracijos, nors miestelio burmistras priklausė "demokratia-christiana" partijai. Pietus sudarė šalti mėsos užkandžiai, siltas patiekalas, sriuba, antras mėsiskas patiekalas, kremas, kava ir vynas. Solenizantas apėjo visus dalyvius, su kiekvienu pasikalbėdamas. Po to atsėdęs savo vietoje tęsė kartu su visais pietus iki galo. Pietūs tęsėsi virš trijų valandų...

Pereitais metais viename visuomenės Mūnchene šventė lietuvių kunigas savo 25 metų kunigavimo sukaktį. Dalyvavo visi Vokietijos lietuviai kunigai ir vienas iš Amerikos (bėne 7) su sielovados direktoriumi kun. Tėvu Alfonsu Bernatoniū priešakyje ir Mūncheno lietuvių katalikų kviestoji visuomenė. Kunigai susėdo visi krūvoje gale stalo. Kun. Bernatonis, kalbėjęs pirmutinis, pabarė pasauliečius už kunigų kritiką — reikalavimas iš kunigų gerų pamokslų, — uolaus pastoracinio darbo, primindamas net išgirstą

posakį "dėkojam Dievui už kunigų klaidas". (Vėliau kalbėjo ir kiti asmenys). Po oficialios dalies visi kunigai išsiskubino jiems specialiai paruoštų pietų, palikę visus kitus minėjimo sąlyje. Tai du skirtingo būdo minėjimai. Tokiu lietuvių kunigų elgesiu daugelis labai pasipiktino įvairiausiai aiškindami...

Toks elgesys pasistatyti aukščiau už kitą visuomenę, stengtis pirmauti — veda prie skilimo kunigų su visuomene ir visuomenės nuo bažnyčios šalinimosi. Jei tokia pažiūra pvz. vyravo prieš pirmąjį pasaulinį karą Lietuvoje, tai ji jau senai yra atgyventi dabar. (Jei to nesupranta Bernatonis, nedidokos inteligencijos, tačiau kitokio elgesio tenka laukti iš inteligentiškesnių kunigų). Sielovados direktorius Bernatonis papiktindamas pasauliečius tuo daro žalą pačiai bažnyčiai!..

Tikėkime, kai Vatikano santaryba spalio mėn. 5 d. balsų dauguma (2051 prieš 57) pripažinusi, kad krikščionių suskilimas yra ne be katalikų bažnyčios kaltės, paveiks ir mūsų kunigus nelaukyti save neklaidingais, neatsiriboti ir nesistatyti aukščiau kitų visuomenės sluoksnių. Kai kunigai dalyvauja visuomenės veikime, jie prilygsta tuomet pasauliečiams, daro klaidas ir

turi pasiduoti vsuomenės kritikai.

Neatrodė, kad tame minėjime būtų buvę asmenų, kurie kada nors būtų pareiškę, "kad dėkojame Dievui už kunigų klaidas", bet jeigu tokiu būtu ir buvo ir jie pagal Bernatonį būtų kunigams nusikalte, tai juk kun. Bernatonis yra vienuolis - kapucinas, kasdien kalba — ir atleisk mums mūsų kaltes kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams, — tačiat neatrodė, kad gerb. kun. - vienuolis norėtų kitiems net menamą nusikaltimą atleisti?!

Susisiekimas ir kelionė atgal

Susisiekimas Rivieros pakraščiu — nuo Gėnovos iki San Remo — Ponte S. Luigi (Prancūzijos sienos) yra visai geras. Pajūrio geležinkelio eina daug greitųjų traukinių su visų kraštų tarptautiniais vagonais — iš Šveicarijos, Prancūzijos, Vokietijos, Austrijos — per Milaną — Gėnovą — pajūriu į Prancūzų (Nizza) ir toliau. Ir jie čia ne labai perpildyti.

Kiek trūksta traukinių vietos reikalams, kurie sustotų visose (ir mažose) stotyse. Bet užtat visur tuo pajūriu vaikščioja patogūs autobusai kas valandą

Muz. St. Gailevičiui...

(Atkelta iš 1 psl.)

gonininkauja lietuvių šv. Jono Krikštytojo paraprijoj ir veda tos paraprijos chorą, taip pat vadovauja Toronto Vyrų kvartetui, akompanuoja įvairiuose šios kolonijos koncertuose ir veda piano studiją. Šioje studijoje dėstoma pagal Toronto Muzikos konservatorijos programą. Visi studijos mokiniai kiekvieną pavasarį privalo laikyti konservatorijos egzaminus už atitinkamus kursus. Išlaikius — jie gauna kurso baigimo pažymėjimus.

Nepaisant įvairių darbų, Sukaktuviniškas dar yra sukūręs keletą solinių dainų, duetų, chorui ir harmonizavęs bažnytinių giesmių.

Muz. St. Gailevičius Toronto lietuviams yra ypatingai brangus kaip "Varpo" choro vadovas. "Varpas" yra pasirodęs nesuskaitytomą daugybę kartų pačiame Toronte, o kiek jo būta įvairiose išvykose! Per dvylikos metų veiklą — šio choro dainos skambėjo Montrealyje, Hamiltone, St. Catherine's, Niagara Falls, Windsore, Tilsonburge, Delhi, Detroite, Clevelande, Čikagoje, New Yorke, Rochesteryje ir t. t.

Be to, "Varpo" dalyvauta abiejose Dainų šventėse ir abiejose Pasaulio Lietuvių seimuose.

Paskutiniu laiku "Varpas" įdainavo savo ilgo grojimo plokštelę.

Žengiant į septyniadesimtuosius — linkėtina Sukaktuviniškui ir toliau taip sėkmingai dirbuotis dainos, giesmės ir muzikos srityse, kaip ligi šiol, nes, anot įrašo ant vieno vargonėlių šveicarijot: "Vien tik muzika ašaras nušluosto, širdis atgaivina, kai jau niekas kitas nebepagelbsti"...



Ann Sydney — gražiausioji pasaulio moteris. Ji buvo išrinkta Didžiosios Britanijos Grožio Karalienė, o praėita savaitę Londone ji buvo paskelbta viso pasaulio gražuole. Gražių moterų konteste dalyvavo 41 gražuolė.

ar pusvalandį (žiūrint laikotarpio) ir, be to, dar tarpais tarp didesnių miestų autobusai vietiniams reikalams.

Visą tą tolį — 171 kil. kelio autobusas pravažiuoja per penkias valandas, sustodamas 41 auto-stotyje. Labai dažnai kylančiu ir besileidžiančiu keliu iš vieno vingio į kitą su labai mažais tiesaus kelio protarpiais. Sezono metu ne visur sustodamas važiuoja tik 3:30—4:30 valandos. Tai sugeba gerai italai šoferiai, griečiau negu kai kiti reflektuodami į pavojus...

Kam teko važiuoti tokiu autobusu iš Genovos į San Remo, tas gerai žino, kaip tik išvažiuo- jus iš miesto, tenka tai kilti, tai leisti žemyn, o pravažiavęs vieną plento vingį, tuoj įvažiuoja į kitą ir taip visą kelią...

Kylant autobusui aukštyje, nepratusiam keliauti tokiais keliais šurpu žiūrint stačiai žemyn į apačioje einantį geležinkelį ir tuojau už jo beribę jūrą, čia pat plaujančią geležinkelio kraniją. Jei sudrebėjus šoferio rankai išsprustų vairas, busas griūtų žemyn. Ima baimė apie tą pagalvojus. Bet prityręs vairuotojas lengvai, kartais viena ranka sukinedamas vairą, lengvai veda busą iš vieno vingio į kitą, o tas, lyg žaltys vingiuodamas lengvai slenka per dirvoną.

Kam baugu žiūrėti į tą pusę, atsisukęs kiton pamato aukštumo- se alyvų sodus, už jų kiek aukščiau, pinių gojelius, besi- haigiančius šilainėmis. Pačios viršūnės plikos. Leidžiantis bu- sui žemyn pakelėse matosi fy- gy, migdolų, riešutukų medžiai, o jūros įlankose, kuriose išsitie- se miestai ir miesteliai, sutinki palmes, — ružavais, raudonais ir baltais žiedais oleandry, me- džius bei krūmus, ilgaliemenes įvairiaspalves rožes bei gatvėse išstatytas vazonuose palergoni- jas. Plento akmenis sieueles vie- tomis puošia išsikerojęs raudon- as bei melsvas bugenvilis... Nuo čerialės prasideda ištisi gė- lių daržai, kuriuose vyrauja gvazdikai (carnation) ir tęsiasi iki pat San Remo. Važiuojan- čiam šiuo keliu yra kuo pasigė- rėti!.. Važiuojant geležinkeliu to grožio nėra — jis eina visai žemai jūros pakraščiu per dau- gelį tunelių, kurie gadina kelei- viui reginį.

Rugsėjo mėn. 30 d. 6 val. 25 min. ryte išvažiuoju autobusu šiuo žavingu keliu į Genovą, at- gal namo. Saulė bekildama auk- štyn, apšviētė ramų jūros pa- viršių, o lengvas vėjelis, per atdarus buso langus, kėlė nuo- taikas. Busas — 82 kilometrų kelią su 24 sustojimais — 8 val. 33 min. privažiavo prie Geno- vos geležinkelio stoties, pasivė- lins tik 3 min.

Ir čia pasibaigė kelionės ma- lonumas ir prasidėjo sunkumai. Pasibaigus vasaros sezonui nuo rugsėjo mėn. 25 d. nustojo eiti tiesioginiai vagonai iš Genovos į Muncheną, — reikėjo tat per- sėsti Veronoje į traukinį iš Ro- mos su tiesioginiais vagonais į Muncheną. Išėsti į perpildytą traukinį Genevoje, einantį per Milaną-Veroną (į Veneciją), bu- vo nelengva, — nebuvo laisvų

vietu ne tik skyriuose, bet buvo prisigrūdę pilni koridoriai. Lai- mei, kiek pastovėjus žmonai su anūku Andriuku užleido vietą italas, o pats stovėjo koridoriuj. Artinantis prie Milano, gavome ir kiti vietas. Tačiau Veronoje persėsti į traukinį iš Romos į Muncheną buvo dar sunkiau, traukinys kimšte prikimštas, Artinantis prie Austrijos sienos (Balgano srityje, dėl kurios italai su austrais veda žūbtūtinę kovą), traukinys pratuštėjo ir iki Müncheno gavome laisvai sėdėti.

Jei iki šiol italai nepajėgia pagerinti susisiekimą kai kurio- se ilgesnėse distancijose, tai — arba jiems trūksta riedmenų, arba Milano stotis, į kurią suei- na daug traukinių iš visų kai- mynų su tiesioginiais vagonais, nepajėgia praleisti daugiau trau- kinių, nes prie dabartinio apkro- vimo joje traukiniai stovi nuo pusės valandos iki valandos, kas parodo jos nepajėgumą. Pertvarkyti josius kelius ir iren- gimus, žinoma, kaštuos milijar- dus ir be to, tam reikia pasiry- žimo.

Kai prieš trejetą metų teko važiuoti į Siciliją (Toarminos) Romon - Munchenan, tai nors tąsyk turėjau rezervuotas vago- ne vietas, bet įsigauti į traukinį nebuvo lengviau kaip dabar. Anuomet šakiau — nevažinėsiu daugiau Italijoje antrąja klase! Norėčiau tą pakartoti ir dabar — pirmos klasės vagonai tuš- tesni, patogesni, bet, žinoma, brangiau!..

Ir vėl su mielais zanavykais

Be kitų įdomesnių gyvenimo reiškinų Zanavykų klubas gavo ir porą straipsnių Vasario 16 gimnazijos reikalu. P. A. Gied- raitis, (buvęs gimnazijos di- rektorius) pripažįsta gimnazijos nenormalią būklę ir, visiems negerumams šalinti siūlo suda- ryti platesnę iš įvairių asmenų — profesijų ir pažiūrų — ta- rybą, ne tik kaip priežiūros or- ganą, bet jai pavesti ir kai kurias administracines funkcijas. Ponas A. Giedraitis su labai ma- žomis pastabomis pripažįsta Zanavykų klubo raštus ir sako, kad jei savo laiku būtų buvęs klausimas rimčiau svarstomas ir pabota kitokių nuomonių, tai šiandien nebūtų reikalo tą vėl svarstyti.

P. Antanas Petrauskas (Drau- gas, rugsėjo mėn. 2 d.) nesutin- ka su p. Giedraičio siūlymu, ne- mato jokio reikalo sudaryti gimnazijai "priežiūros institu- ciją", patenkintas esama padėti- mi ir savaime, ją palikti dviem asmenim, dviem kunigam Liu- binui ir Bernatoniui vadovauti!..

Kai organizacija išlaikoma (jei ir dalinai) visuomenės pi- nigais — įvairių žmonių politi- nių pažiūrų — pinigais, tai, nors ji būtų ir geriausiai vado- vaujama, priežiūros organas rei- kalingas iš įvairių pažiūrų as- menų, kad suteikti visuomenės pasitikėjimą, įsitikinimą, kad naudingai ir nešališkai yra su- naudojami jų suaukoti pinigai. Vasario 16 gimnazija nėra nei pavyzdinga nei įvairių pažiūrų asmenų vadovaujama, kai au- kotojai yra įvairių pažiūrų. Kai

p. A. Petrauskas nesupranta šio daugeliui suprantamo, paprasto visuomeninei veiklai, dėsnio, tai išnyksta savaime tolimesnis jo "argumentų" svarstymo rei- kalas. Arba p. A. Petrauskas yra tų naujoviškų vadų (ar dik- tatorių) pažiūrų, vienos kurios grupės vadovavimo šalininkas visos visuomenės auku bei dar- bų sąskaiton?! Švietimo komi- sija, kuri kaip Zanavykų Klubas rašė, faktiškai neegzistuoja ir kurią jie siūlė nelaukiant suda- ryti, savo laiku buvo pasiūlyta sudaryti dabartinės gimnazijos vadovų ir vienminčių, kai Ben- droomenės Valdybai vadovavo lautininkas Bataitis, kad gimna- zija nepatektų į vienos grupės rankas. Tai teisingas principas. Bet kai dabar gimnazija pateko į jų rankas, tai jų gynėjams (Petrauskui), nereikia nei švietimo komisijos, nei plates- nės Tarybos!.. Ar tai teisin- ga?!

Petrauskas, kritikuodamas p. Giedraičio platesnės gimnazijos priežiūros institucijos principą savo argumentuose (be kitų) sako, kad jo nuomone "čia dvel- kia lagerių komitetų vertinimų liekana" — pasikliauja nepa- matuotais (ir negražiais) įtari- nėjimais, paneigdamas dabar

savo užtariamųjų anuo laikų reikalautą priežiūros principą — švietimo Komisijos (gimna- zijos priežiūros) sudarymą. Ar tai objektingi ir teisingi raštai?! O kiek daug gimnazijoje yra padaryta, tai šališka ir neobjek- tinga p. Petrausko nuomonė negali turėti reikšmės. Zanavy- kų Klubas pakartotinai siūlė sudaryti platesnę Komisiją (nors ir tą pačią švietimo) gimnazijos veiklai iširti. Tat kodėl, kodėl ji nesudaroma, kodėl vilkina- ma?!!

(Pabaiga)

Jis teisybę sako

Parke ant suoločio atsisėda vedusi pora ir dairosi. Maty- dama, kaip priešų priešais ant kito suoločio susikabinusi po- relė kartis nuo karto pasibu- čiuoja, — Ana, žiūrėk, — rodo savo vyrui žmonelė, — kaip anie ten meiliai burkuojasi. Suskaičiavau, jau dešimtį kar- tų jis ją pabučiavo. Kodėl tu negalėtum taip padaryt?

— Bet, mieloji, — aiškina vyras, — aš jos nė nepažįstu...

AUKOKITE

NAUJ I E N Ū
MAŠINŲ FONDU*

COSMOS PARCEL EXPRESS CORPORATION

Patikima ir žinoma firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą leidžiamiems siuntiniams į USSR

PRANEŠA:

Elėje garantuojamų užsakymų sovietinės gamybos prekėms, kaip tai: AUTOMOBILIAMS, ŠALDYTUVAMS, TELEVIZIJOS APARATAMS ir kt., pats gavėjas gali pasi- rinkti dovanas už bet kokio dydžio sumą.

Jūs taip pat galite užsakyti MAISTO PRODUKTŲ DO- VANAS giminėms, esantiems USSR. Pristatymas skubus iš produktų sandėlių, esančių SOVIETŲ SAJUNGOJE. Kainos prieinamos.

Katalogų prašykite bet kuriame mūsų skyriuje arba Vyriausioje Įstaigoje:

45 West 45th Street,
New York, N. Y., 10036, Room 1101

Tel. CI 5-7905

DONALD PETKUS

ANTHONY PETKUS

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345

TOWnhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom kopolyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir dau- giau. Karstą galima pasirinkti kopolyčioje.

GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS

MASINOMS PASTATYTI AIKŠTĖ

Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimus 30 metų.

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS SILEIKIS

KLAUSIMO ŽENKLE

Menas gyvas dvasioje, ne amate

Menas lieka gyvas net tada, kai praėjusio laiko civilizacija nebeegzistuoja. Menas gyvas išlieka tikrai žmonijos dvasioje bei jausmuose. Menas, kaip ir mokslas, niekad pilnai nėra išaiškinamas, nes jis yra proto ir dvasios kūrinys. Kai matome ir žinome, kas buvo atlikta kultūrai antikiniam pasaulyje arba prieš 500 metų, mums tenka pasvarstyti savo darbo davinius sąžiningai ir, gal būt, reikia manyti, jog darome gerai, kad darome. Bet tikrai nežinome, ar gerai darome. Po šimto metų kiti matys, ar buvo gerai padaryta, nes ir mes matome, kad antikiniam pasaulyje būta gerų meistrų, kurie mokėjo savo darbą labai gerai. Bet jie neturėjo to, ką mes turime, o mes turime dėlto, kad dirbome. Jiems reikėjo keliauti ant asilo, o mūsų ir automobilis nepatenkina, mes lėktuvais skraidome. Bandome net į mėnulį skristi, jau nekalbant apie populiarius dalykus, net tokius, kaip beatnikai ir tvistas. Bet mūsų išradimai ir ambicijos ne amžinos. Vadinasi, nestovime vietoje, bet progresuojame kiekvienas savaip, — savo šakos specialistas ir mėgėjas. Gyvendami klausimo ženkle, gal būt, smuktelim žemyn ir kilstelim aukštyn, bet tikrai einame pirmyn, anot Willem Van Loon. Viską darome kitaip, nes darydami taip, kaip kiti jau seniai padarė, mes stovėtume vietoje. Sakyčiau, mes kylame aukštyn kartu su raketomis. Prieš keletą šimtmečių žmonės statė aukščiausias katedras, kad Dievas išgirstų jų maldas. Dabar Dievo Namai pasidarė lyg nuvertinti, kuklesni, nėra didingų šventųjų paveikslų, sakyčiau, suprastėjo iki ūkininko kluono. Bet biznio "katedros" (dangoraižiai) auga, kaip grybai po lietaus.

Originali kūryba nesulaukia greito pripažinimo ir niekas delnais nepaploja už kokio idealisto pastangas. Tai panašu į pasodintą augalą, kuris leidžia pirmą daigą, tik jam beaugant paaikėja jo specifinė forma. Tolygiai mūsų modernaus pasaulio žmogaus pasiruošimas ateities gyvenimui nėra absoliučiai tikras ir garantuotas, kad toks, kokio siekiame, ir pasiliks. Pasiliks tikrai tas, kas tiks dar sekančiai kartai. Renesanso klasika mums jau atgyvenusi. Mes galime tikrai gerėti, stebėtis žmogaus išmintimi, bet mūsų ir kišenių negalėtų ištesėti, jeigu reikėtų pastatyti flambuoyant gotikos katedrą, arba įdėti tokių vitražų, kokius mokėjo padaryti tų laikų meistrai. Praeitį praktikoje neeg-

zistuoja, bet dvasioje per amžius egzistuos didingas menas, kuris savo grožiu uždare duris, kad būsimos kartos nepažeistų jo didybės. Menas nepakartojamas. Pakartoti ir pamėgdžioti galima tikrai amatą. Amatas visada tas pats ir prieinamas, o menas — tikrai pašauktiems žmonėms.

Mokslas ir menas skaldosi į smulkesnes dalis

Mūsų civilizacijos kultūra susiskaldė į mažus gabaliukus, norint vis daugiau sužinoti ir atsiekti naujų išradimų. Neorganinė chemija, fizika išsišakojo, taip pat visi universalūs mokslai skaldosi į smulkesnes dalelytes atomo amžiuje. Galimas dalykas, kad toks mokslo išsišakojimas ir jo pažanga netiesiogiai padiktavo ir menui skaldytis. Vienas meno elementas pasidarė priešingas kitam elementui. Žmogaus pašamonė neliečia kito žmogaus, tik save ir savo kūrybą, gal jis klysta, klaidžioja, bet jis mokosi iš savo klaidų, kad daugiau jų nedarytų. Bet ar visada žinome, kad darome klaidas? Turime daug meno šakų, net geras tuzinas vardų. Naujausios šakos yra Pop Art ir Op Art (optinis menas, pretenduojąs įrodyti, kad daiktai nėra plokšti). 1918 m. Malevičius, suprematistų vadovas, bandė piešti baltu ant balto. Jis kūrė gyvenimą tuštumoje, ieškojo kelių erdvėje, norėdamas rasti absoliutų beaiškumą. Tai buvo žemiausia meno forma vad. tatlamizmu. Abstraktas (ekspresionistinis) yra dar dominuojanti meno forma, nes jungia erdvę tam tikruose rėmuose geometrinių formų principais, tai jau skirtingas menas, skirtingas intelekto bandymas prieiti arčiau prie grynųjų formų struktūros. Realistinis menas neturi ryšio su erdvės aplinka: nupieštas daiktas tikrai sau, nes išskirtas iš erdvės ribų. Abstraktus menas atmeta žiūrovą, kuris vis dar tikisi tokiam kūrinį rasti realizmo. Alexander Calder, abstrakto skulptorius, teigia: savotiškas menas—kitokia formų konstrukcija, gimininga architektūrai. Abstraktas atleidžia žiūrovą nuo specifinių formų, nuo realybės, nuo temos ir nuo visuomenės atsakomybės. Australijoje atgaivinama vadinama "creativism" forma. Naujos meno šakos atsirado iš pašamonės nujautimo (perception) tam tikro klaidžiojimo ir dvasinio neramumo. Tos meno šakos niekas kita, kaip suskaldytos dalelytės iš vieno meno, — iš tos kalbos, kurią visi suprato. Menas turi turėti socialinę reik-

šmę, nes jam reikalingas žiūrovas, kaip muzikai klausytojas ir tarpininkas. Menininkas yra ne pats sau, bet išsireiškimo objektas savo kūryboje, tai jau liečia ir ką nors kitą. Iš kitos pusės, menas tik save patenkina, bet ne visus. Čia ir yra jo vertybė. Kai menas visus patenkina, tai dažnai save nuskriaudžia. Bet vis dėlto nėra meno grynai asmeniško arba subjektyvaus, nes jūs ir jis (menininkas) esate socialinio gyvenimo nariai, jūs — liečia kitos idėjos. Mene atsispindi technikos informacija, dvasinio gyvenimo šviesa ir blogybių aspektai, tai jau aiškiai matome šių dienų mene, — tai tos idėjos, kurias jūs liečia.

Abstraktistas bodįsi vaizdinio gyvenimo menu. Jis pats ką nors daro, ką nors kūrė "iš nieko", būtent: siekia tobulos formų vienybės, vientisumo kvadratų ir linijų architektūroj.

Atrodo fantastiška, bet tai intelektualinis galvojimas, pilnutinio žmogaus tikslas. Šito tikslo pasiekti tegali labai talentingi žmonės, kaip Šekspyras, Bachas, Michelangelo ir daug kitų, kuriuos davė "Dievo ranka", sako Edgar Miller. Parodose daug kas matė juodai nudažytas lentas ir premijos už jas buvo skirtos. Tai yra ne kūryba, bet "akligatvis" — žemiausia forma, kaip Malevičiaus sugriuvusi teorija.

Meno "trupiniuose" yra tūkstančiai nepajėgių, net daugiau mėgėjų, kurie dirba. Nei realizme arba gamtoje, nei kokioje kitoje formoje nėra meno. Menas tėra žmogaus talente ir jo kūryboje. Jeigu jūs būsite nors 5 centų vertas, tai turėsite tiek ir meno. Menas yra proto ir dvasios išraiška. Foto aparatas negali nufotografuoti minties, poezijos (tik raidas), muzikos, nuovargio, pesimizmo ir daug dar ko. Užtat mes turime reprezentalizmą — realistinę dailę, kurią dauguma pažįsta ir mėgsta. Turime progos pasirodyti, kaip gerai mokame piešti, mus gerbia mūsų gerbėjai, nes mus supranta ir ko daugiau reikia? Mes einame su masėmis!

Meluosi — draugų turėsi,

teisybę sakysi — priešų išigysi. Jeigu jūs nuolat meluosite, tai jūsų melas ateity bus tiesa. Menas ir melas labai didelis biznis, Chester Johnson pasakė, gerai, kad visi piešia — mokyti ir nemokšos, talentai ir libidai, nes dailė ir bendrai menas—didelis biznis. Pirkkliai multimilijonus daro. Bet tikrai keli geri menininkai į muziejus patenka, nes jie kuria naują meną, išreiškia savo originalias estetines aspiracijas, jie gali ką nors kurti. Primityvus protas lieka daugumoje, — masėje.

Meno ir mokslo sintezė paraleli, tai yra moderniojo žmogaus intelektualinio galvojimo lenktynės, nesant tikram, kam jis tai daro, kas jo darbą įvertins, bet jo pašamonė, — tas kūrybos prototipas, — verčia jį kurti, nes jis yra žmogus.

Jis nori pasakyti kitiems apie save. O jūs galite priimti arba atmesti. Tai padarys ateitis.

VYKSTA PARODOS

Janina Mankutė-Marks laimėjo garbės pažymėjimą

Marina City Design Center plazoje iki šio mėnesio pabaigos yra North Shore Art League meno paroda, kurioje dalyvauja jauna lietuvaitė Janina Mankutė-Marks su savo grafikos kūrinių "Paukščiai medžiuose". Josios gražus dekoratyvinis grafikos darbas iškabintas centre tarp kitų, kurie laimėjo premijas bei pagyrimo kaspinus.

Eleanor Rosenfeld laimėjo pirmą premiją už "Untitled", Peggy Burrows laimėjo antrą premiją už al. tapybą "Strange preview". Šis realistinis darbas iš tikrųjų vertas buvo pirmos premijos, nes kūrinyje reikšmingas turiniu, gal kiek primenaš Leonardo da Vinci "Pastutinės Vakarienes" buto vidaus charakterį, tačiau viduje sukombinuota istorinių įvykių gyvenimo vaizdai, labai vykusiai su satyriniu aspektu. Lucille Keeler laimėjo trečią premiją už al. tapybą "The Cafe". Paprasta dviejų sėdinčių figūrų kompozicija. Rochelle Nierderman kolažo kūrinių — alieju - pieštukas, pavaizduoja erdvės kelius. Filosofinė idėja, liečia modernaus gyvenimo atsiekimus. Ji nurodo, kad žmogaus pėdsakais išmarginta mūsų planetos erdvė. Didelio globuso pusėje pavaizduota vietas, kur žmogaus būta — kur įspausta pėdos ir t.t.

Parodėlė neblogo, daugumoje modernūs darbai, bet abstraktai silpnoki — neturi aiškaus santykio erdvės su geometrinio ritmu.

Jury komisija darbus atrinko ir premijas skyrė: Roosevelt universiteto prof. Don Baum, tapytojas ir skulptorius ir Paul Moses, Daily News meno skyriaus redaktorius ir humanitarinių mokslų instruktorius meno skyriuje Chicagos universitete.

Meno festivalis

Nuo Padėkos Dienos iki sekmadienio McCormick Place vyks viso Illinojaus Meno Festivalis. Jame dalyvaus ir lietuviai dailininkai.

Columbijos universitetas lapkričio mėnesį minėjo 400 metų Michelangelo mirties sukaktį. Surengė 6 paskaitas ir 4 meno parodas. Michelangelo gimė 1475 m. Mirė 1564 m. sulaukęs 89 metų amžiaus.

—o—

Išgarsėjęs ispanų surrealistas dailininkas Salvador Dali nusiskuto ūsus, kurie teikdavo jam "įkvėpimą", nelyginant televizijos antena. Amerikos studentėiškai augina barzdas, kad "įkvėpimas" ateitų iš barzdos. Gaila moterų, kad joms šiuo atveju netenka naudotis "įkvėpimu"!